Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0008

Žiadosť o stanovisko Súdneho dvora k zlučiteľnosti navrhovanej dohody o partnerstve medzi EÚ a Mercosurom a dočasnej dohody o obchode so zmluvami

Uznesenie Európskeho parlamentu z 21. januára 2026 o žiadosti Súdnemu dvoru o stanovisko týkajúce sa súladu pripravovanej Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej a pripravovanej Dočasnej dohody o obchode medzi Európskou úniou na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej so zmluvami (2026/2560(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na pripravovanú Dohodu o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej (12450/2025),

– so zreteľom na pripravovanú Dočasnú dohodu o obchode medzi Úniou na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej (12419/2025),

– so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej v mene Európskej únie (COM(2025)0357),

– so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dočasnej dohody o obchode medzi Európskou úniou na jednej strane a Spoločným

juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej v mene Európskej únie (COM(2025)0339),

– so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej v mene Európskej únie (12443/2025),

– so zreteľom na rozhodnutie Rady z 9. januára 2026 o podpise a predbežnom vykonávaní Dočasnej dohody o obchode medzi Európskou úniou na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej (12417/1/2025 REV 1),

– so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dočasnej dohody o obchode medzi Európskou úniou na jednej strane a Spoločným juhoamerickým trhom, Argentínskou republikou, Brazílskou federatívnou republikou, Paraguajskou republikou a Uruguajskou východnou republikou na strane druhej v mene Európskej únie (12418/1/2025 REV 1),

– so zreteľom na článok 3 ods. 5, článok 4 ods. 3, článok 10 ods. 3, článok 13 ods. 2 a článok 21 Zmluvy o Európskej Únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),

– so zreteľom na článok 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jeho odseky 2, 4, 5, 6, 8, 10 a 11,

– so zreteľom na články 11, 168, 169, 171 a 191 ZFEÚ,

– so zreteľom na články 35, 37 a 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

– so zreteľom na smernice Rady z roku 1999 na rokovania o dohode medzi Európskou úniou a štyrmi zakladajúcimi členmi Mercosuru – Argentínou, Brazíliou, Paraguajom a Uruguajom (ďalej len „smernice na rokovania z roku 1999“),

– so zreteľom na základnú dohodu medzi Európskou úniou a štyrmi zakladajúcimi členmi Mercosuru – Argentínou, Brazíliou, Paraguajom a Uruguajom – v znení dohodnutom v roku 2019 a na jej nové a revidované kapitoly a protokoly a prílohy k nej,

– so zreteľom na stanovisko Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) č. 1/17 z 30. apríla 2019 týkajúce sa Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi Kanadou na jednej strane

a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej (CETA) a stanovisko Súdneho dvora č. 2/15 zo 16. mája 2017 týkajúce sa Dohody o voľnom obchode medzi Európskou úniou a Singapurskou republikou,

– so zreteľom na Rámcovú dohodu o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou[1], najmä na jej odseky 23 – 29 o medzinárodných dohodách,

– so zreteľom na závery Rady z 22. mája 2018 o rokovaniach a uzatváraní obchodných dohôd EÚ (ďalej len „závery Rady z roku 2018“), najmä na ich odsek 3,

– so zreteľom na článok 117 ods. 6 rokovacieho poriadku,

A. keďže v roku 2019 Komisia zverejnila základnú dohodu, v ktorej zhrnula „výsledky rokovaní o obchodnej časti dohody o pridružení medzi EÚ a Mercosurom“; keďže v decembri 2024 Komisia oznámila, že dokončila rokovania o dohode medzi EÚ a Mercosurom; keďže 3. septembra 2025 Komisia predložila dohodu medzi EÚ a Mercosurom ako dva paralelné právne texty, a to dohodu o partnerstve medzi EÚ a Mercosurom (ďalej len „dohoda o partnerstve“) a dočasnú obchodnú dohodu, a predložila Rade svoje návrhy na podpis a uzavretie dohody o partnerstve; keďže dohoda o partnerstve je zmiešaná rámcová dohoda, ktorá si vyžaduje jednomyseľné schválenie v Rade, súhlas Európskeho parlamentu a ratifikáciu všetkými 27 členskými štátmi, aby mohla v plnej miere nadobudnúť účinnosť; keďže dočasná obchodná dohoda sa vzťahuje len na tie ustanovenia, ktoré patria do výlučnej právomoci EÚ, a na nadobudnutie účinnosti sa vyžaduje len kvalifikovaná väčšina v Rade a súhlas Európskeho parlamentu;

B. keďže medziregionálna rámcová dohoda o spolupráci z roku 1995, ktorá tvorí základ smerníc na rokovania z roku 1999, bola vo svojej preambule označená ako „predzvesť rokovaní o medziregionálnej dohode o pridružení“ a ako dohoda zameraná na „prípravu podmienok umožňujúcich vytvorenie medziregionálneho združenia“;

C. keďže smernice na rokovania z roku 1999 povoľujú rokovania o dohode o pridružení s krajinami Mercosuru, čo si vyžaduje jednomyseľnosť Rady a ratifikáciu národnými parlamentmi; keďže v čase vydania a schválenia tohto mandátu nebolo možné predpokladať rozsah pôsobnosti dočasnej obchodnej dohody ani jej dôsledky na právo veta členských štátov; keďže Rada potvrdila svoju pozíciu v záveroch Rady z roku 2018 a uviedla, že „je na Rade, aby rozhodla, či otvorí rokovania na tomto základe. Takisto je na Rade, aby od prípadu k prípadu rozhodla o rozdelení obchodných dohôd. V závislosti od obsahu by dohody o pridružení mali byť zmiešané.

---

[1] Ú. v. EÚ L 304, 20.11.2010, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj/slk.

Dohody, o ktorých sa aktuálne rokuje, napr. dohody s Mexikom, Mercosurom a Čile, zostanú zmiešanými dohodami“; keďže obchodná dohoda medzi EÚ a Mercosurom, ktorá bola ako základná dohodnutá dohodnutá v júli 2019, odkazuje aj na dohodu o pridružení medzi EÚ a Mercosurom; keďže odchýlka od smerníc na rokovania z roku 1999 a od záverov Rady z roku 2018 by sa mohla považovať za nezlučiteľnú s právom EÚ;

D. keďže národné parlamenty rôznych členských štátov už vyjadrili svoj nesúhlas s ratifikáciou dohody medzi EÚ a Mercosurom prijatím príslušných uznesení; keďže rozdelením dohody medzi EÚ a Mercosurom na dva samostatné právne texty, a to dohodu o partnerstve a dočasnú obchodnú dohodu, sa obchádza právo národných parlamentov ratifikovať dočasnú obchodnú dohodu; keďže je dôležité zabezpečiť účinné konzultácie s občanmi, Európskym parlamentom, národnými a regionálnymi parlamentmi, občianskou spoločnosťou a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami v každej fáze procesu, aby sa zaručila demokratická zodpovednosť;

E. keďže v kapitole 21 článku 21.4 písm. b) a kapitole 1 článku 1.3 písm. k) dočasnej obchodnej dohody sa zavádza novonavrhnutý „mechanizmus alebo doložka na obnovu rovnováhy“, ktorý umožňuje zmluvnej strane požadovať kompenzáciu, ak sa „opatrením uplatňovaným druhou zmluvnou stranou neutralizuje alebo podstatne zhoršuje akákoľvek výhoda, ktorá jej prináleží podľa pokrytých ustanovení, spôsobom, ktorý nepriaznivo ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami, bez ohľadu na to, či je takéto opatrenie v rozpore s ustanoveniami tejto dohody, pokiaľ nie je výslovne stanovené inak“; keďže cieľom tohto mechanizmu je kompenzovať hospodársky vplyv právnych predpisov alebo postupov obchodného partnera, a to aj v prípade, že nejde o porušenie ustanovení dohody; keďže napríklad v kapitole 21 dočasnej obchodnej dohody sa v jej článkoch 21.20 a 21.21 stanovuje, že protiopatrenie sa pozastaví až po „stiahnutí alebo zmene príslušného opatrenia tak, aby sa odstránila daná neutralizácia alebo podstatné zhoršenie“; keďže prostredníctvom tohto mechanizmu by mohli krajiny Mercosuru vyvíjať na EÚ nátlak, aby neprijímala alebo nepresadzovala právne predpisy a iné opatrenia týkajúce sa ochrany klímy a životného prostredia, bezpečnosti potravín alebo zákazu určitých pesticídov;

F. keďže výklad brazílskej vlády týkajúci sa časovej pôsobnosti doložky na obnovu rovnováhy sa líši od výkladu Komisie, pričom Brazília sa domnieva, že jej pôsobnosť sa začína už od roku 2019;

G. keďže táto doložka má širší dosah ako existujúce doložky v predchádzajúcich dohodách o voľnom obchode uzavretých EÚ a rozsahom aj obsahom sa líši od doložky stanovenej vo Všeobecnej dohode o clách a obchode (GATT) a v článku 26 ods. 1 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov; keďže doložka na obnovu rovnováhy obsiahnutá v GATT sa nikdy neuplatnila proti právnym predpisom

týkajúcim sa udržateľného rozvoja, pravdepodobne preto, že na takéto právne predpisy by sa vzťahovala všeobecná doložka o výnimkách z článku XX GATT;

H. keďže možnosť, že krajiny Mercosuru získajú kompenzáciu za obchodné účinky opatrení EÚ v oblasti udržateľnosti, by mohla podnietiť spoluzákonodarcov EÚ, aby upustili od prijatia takýchto opatrení, a vyvinúť tlak na Komisiu, aby stiahla či zmenila súčasné právne predpisy alebo zastavila ich vykonávanie; keďže tento mechanizmus by mohol mať vplyv najmä na právne predpisy, ktorých cieľom je zachovať práva chránené chartou a zásadami zmlúv, na ktorých spočíva právny poriadok EÚ;

I. keďže medzi EÚ a krajinami Mercosuru existujú značné rozdiely v právnych predpisoch týkajúcich sa výroby potravín a hygienických a veterinárnych noriem; keďže dohoda medzi EÚ a Mercosurom obmedzuje audit a opatrenia na kontrolu dovozu poľnohospodárskych výrobkov z Mercosuru; keďže kapitola 6 dočasnej obchodnej dohody o sanitárnych a rastlinolekárskych opatreniach zahŕňa niekoľko opatrení, ktoré oslabujú existujúce kontrolné mechanizmy; keďže v súlade s jej článkom 6.12 ods. 2 sú sanitárne a rastlinolekárske opatrenia prijateľné len vtedy, ak sú dočasné a prehodnotené „v primeranej lehote“; keďže podľa práva EÚ nie je uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti podmienené takouto požiadavkou;

J. keďže kapitola 18 dočasnej obchodnej dohody o obchode a udržateľnom rozvoji obmedzuje uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti najmä na prípady „rizika vážneho zhoršenia životného prostredia alebo ohrozenia zdravia a bezpečnosti pri práci“; keďže tieto obmedzenia môžu viesť k zníženiu úrovne ochrany zdravia, spotrebiteľov a životného prostredia v EÚ; keďže súčasné opatrenia EÚ povolené v rámci zásady predbežnej opatrnosti EÚ by bolo možné napadnúť pred rozhodcovským súdom a mohli by zakladať nárok na kompenzácie;

1. vyjadruje obavy, že rozdelenie dohody EÚ s Mercosurom na dohodu o partnerstve a dočasnú obchodnú dohodu môže byť nezlučiteľné s článkom 218 ods. 2 a 4 ZFEÚ, ako aj so zásadou prenesenia právomocí, zásadou inštitucionálnej rovnováhy a zásadou lojálnej spolupráce, ako sú zakotvené v článku 4 ods. 3 a článku 13 ods. 2 Zmluvy o EÚ; vyjadruje obavy, že môže dôjsť k nedodržaniu usmernení na rokovania, ktoré vydala Rada, čo by mohlo ovplyvniť pravidlá hlasovania v Rade a znemožniť národným parlamentom uplatniť ich legitímne právo vyjadriť sa k dohode;

2. vyjadruje obavy, že mechanizmus na obnovu rovnováhy stanovený v dohode EÚ s Mercosurom môže byť prinajmenšom v rozpore s článkami 11, 168, 169 a 191 ZFEÚ a článkami 35, 37 a 38 charty a môže ohroziť schopnosť EÚ zachovať autonómiu právneho poriadku EÚ;

3. vyjadruje obavy, že dohoda o partnerstve a dočasná obchodná dohoda môžu ohroziť uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti, čo by mohlo viesť k nesúladu prinajmenšom s článkami 168, 169 a 191 ZFEÚ, ako aj s článkami 35, 37 a 38 charty; takisto vyjadruje obavy, že právomoc posudzovať uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti zo strany EÚ udelená rozhodcovskému súdu by mohla nepriaznivo ovplyvniť uplatňovanie tejto zásady;

4. prijíma rozhodnutie, že v súlade s článkom 218 ods. 11 ZFEÚ požiada Súdny dvor o stanovisko týkajúce sa súladu pripravovanej dohody a návrhu EÚ na uzavretie dohody o partnerstve a dočasnej obchodnej dohody so zmluvami, ako aj stanovisko k postupu, ktorý sa uplatnil pri snahe o jej uzavretie;

5. poveruje svoju predsedníčku, aby urýchlene prijala opatrenia potrebné na získanie stanoviska Súdneho dvora a postúpila toto uznesenie pre informáciu Rade a Komisii.